

Avdelning: Plan och Miljö
Handläggare: Lars-Magnus Sund
Telefon: 08-508 28 163
Fax: 08-508 28 808
E:post: lars-magnus.sund@miljo.stockholm.se

MHN 2007-03-22 p 23

Slutrapporter från fyra tillsynskampanjer om verkstäder i Västberga och Lunda industriområden, kemikalieindustrins egenkontroll samt blysänken

Förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens anmälan av slutrapporterna
2. Överlämna rapporterna till Renhållningsnämnden, Stockholm Vatten AB, branschorganisationer och till de verksamhetsutövare som ingått i kampanjerna

Gunnar Söderholm

Gustaf Landahl

Bakgrund

Förvaltningen har i högre utsträckning än tidigare organiserat tillsynsarbetet i kampanjform. Det finns flera fördelar med detta. Bland annat kan kampanjen planeras i detalj, genomföras relativt samlat och sedan följas upp och utvärderas. Den rapport som görs delges både nämnden och verksamhetsutövare och branschorganisationer vilket ger nämnden en bättre inblick i tillsynen och verksamhetsutövarna påverkas till ett bättre miljöarbete.

Det finns över 660 verkstäder i Stockholm. Den sammanlagda påverkan och risken för påverkan av miljön belystes i Miljö- och hälsoutredningen. De flesta verkstäder är mindre och får sällan tillsynsbesök. De senaste åren har förvaltningen systematiskt gått igenom olika geografiska områden och besökt alla verkstäder inom dessa områden. Under 2006 genomfördes två

kampanjer, en i Lunda och en i Västberga industriområde. Syftet med kampanjerna var dels att hitta nya verksamheter som inte besökts tidigare, dels att inspektera nya och gamla verksamheter med tonvikt på avfallshantering, kemikaliehantering och energifrågor .

Under hösten 2006 genomfördes en systemtillsyn över kemikalieindustrin. Med systemtillsyn menas att verksamhetsutövarnas egenkontroll var det som kontrollerades.

Sportfisket i Stockholm använder en stor mängd bly varje år. Sportfiskarnas Stockholmsdistrikt har uppskattat att det under år 2002 kom ut cirka 2,5 ton bly i Stockholms ström i form av blysänken. Detta är en stor del av det bly som kommer ut i miljön varje år. Det finns för närvarande inte något förbud mot användningen av blysänken, men enligt miljöbalken ska man undvika att sälja eller använda produkter som kan innebära risk för människors hälsa eller miljön om dessa kan ersättas med andra mindre farliga produkter (produktvalsprincipen). I de svenska miljömålen finns ett delmål att nyproducerade varor skall så långt det är möjligt vara fria från bly senast 2010. Som ett led i detta mål ska alla produktflöden lokaliseras där bly kan bytas ut mot andra likvärdiga produkter utan bly. Kemikalieinspektionen och Naturvårdsverket har fått ett uppdrag att se över användningen av bly i varor och produkter och föreslå de regleringar som är mest angelägna. Detta uppdrag ska redovisas till regeringen senast 31 mars 2007.

Förvaltningens synpunkter

Verkstäder i Västberga industriområde

35 verksamheter inom Västberga industriområde besöktes. Flera nya påträffades. 16 kunde klassas som mindre verkstäder medan övriga visade sig vara kontor, lager etc.

De flesta av de besökta företagen har fått anmärkning på hur farligt avfall och/eller kemikalier förvaras och är märkta. Sådana brister ger en ökad risk för miljöpåverkan, men bristerna var i de flesta fall lätta att åtgärda och företagen genomförde åtgärder direkt. Inga allvarliga brister påträffades med direkta störningar på miljön.

Verkstäder i Lunda industriområde

Lunda industriområde ligger i Spånga, i nordvästra Stockholm. I området finns många stora industrifastigheter för i huvudsak grossistverksamhet och tillverkning. 19 verksamheter inom Lunda industriområde besöktes.

Flera nya verksamheter påträffades under tillsynskampanjen. Samtliga besökta verksamheter fick en eller flera anmärkningar. Tillgängliga säkerhetsdatablad var den punkt som fick flest anmärkningar, följt av förvaring av kemikalier, förvaring av farligt avfall, samt tillgång till absorptionsmedel.

Bristerna är i de flesta fall lätta att åtgärda. Vad gäller verksamheternas energiförbrukning har samtliga uppgett att man vid inköp av maskiner enbart bedömer prestanda och inte energiförbrukning varför verksamheterna uppmanats att utveckla sina inköpsrutiner så att även denna aspekt finns med vid bedömningen.

Verkstäder

För båda industriområdena gäller att genom de åtgärder som verksamhetsutövarna genomfört har riskerna för utsläpp till mark och dagvatten minskat. Nya inspektioner bör genomföras inom några år för att följa upp resultatet och kontrollera efterlevnaden av miljöbalken.

Vad gäller verksamheternas energiförbrukning har samtliga uppgett att man vid inköp av maskiner enbart bedömer prestanda och inte energiförbrukning varför verksamheterna uppmanats att utveckla sina inköpsrutiner så att även denna aspekt finns med.

Kemikalieindustrins egenkontroll

Sammanlagt besöktes sju verksamheter.

Verksamheterna visade sig vara små både till storlek och till antalet anställda i produktionen. De flesta verksamheter bedriver ett traditionellt miljöarbete med produktionen i fokus. Arbetet med att bedöma och minska miljöpåverkan och att dokumentera miljöarbetet var ofta bristfälligt. Verksamheterna har ofta problem med att göra riskvärderingar av god kvalité samt hålla sig ajour med gällande lagkrav.

De flesta verksamheterna bedriver ett aktivt miljöarbete. Det är oftast begränsat till miljörisker från tillverkningsprocesserna medan transport, förpacknings- och materialval och energifrågor hamnat i skymundan.

Bristerna i egenkontroll brukar ofta ligga bakom brister i det konkreta miljöarbetet när det gäller t.ex. hantering och förvarning av kemikalier och farligt avfall, utsläpp mm. Den genomförda systemtillsynen kommer att följas upp med inspektioner under 2007 där detta kontrolleras (förutom uppföljning av att egenkontrollen byggts upp på ett bättre sätt).

Dags att sluta sälja blysänken

En informationskampanj genomfördes under 2005. Kampanjen omfattade ett tiotal försäljare av fiskeredskap i Stockholms stad. Syftet med kampanjen var att visa vilken stor miljöbelastning användningen av blysänken ger och på detta sätt få försäljarna av fiskeredskap att sluta sälja blysänken och i stället erbjuda ett sortiment av alternativa sänken

Av tio fiskeredskapshandlare gav nio förvaltningen den information vi frågade efter. Av dessa uppgav tre att de efter Miljöförvaltningens skrivelse skulle upphöra med sin försäljning av blysänken och en att de inte säljer blysänken.

Det var stora svårigheter att få in svar från handlarna men de visade ändå intresse för ämnet vid kontakter via telefon. Många anser att insatser bör göras direkt mot användarna t.ex. i form av förbud mot användning av blyränken i Stockholms ström.

Det bör vara möjligt för samtliga handlare att ersätta försäljningen av blyränken med andra mindre miljöskadliga ränken. Arbetet med utbildning och kunskapsspridning angående blyets negativa effekter i miljön är viktigt för att kunna minska det här områdes miljöbelastning.

En del fiskeredskapshandlare uppger att de inte kommer att sluta sälja blyränken förrän det kommer ett officiellt förbud mot försäljningen. Detta kan i bästa fall lösas genom det uppdrag som Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen fått (se ovan).

Alla fyra kampanjerna

Förvaltningen har tidigare tagit fram ett informationsmaterial om egenkontroll som visar vilka lagkrav som finns och vad en god egenkontroll bör innehålla. Detta material delas ut vid alla tillsynsbesök. Ändå är det svårt för små verksamheter att få rätt nivå på arbetet med egenkontroll. Det finns ett behov av att internt på förvaltningen diskutera frågan för att hitta rätt nivå vad gäller kraven på egenkontroll.

De små verksamheterna bör besökas med en viss regelbundenhet för att förbättra deras arbete med egenkontroll och därmed riskerna för miljön.

Bilagor:

Bilaga 1	”Verkstäder i Västberga industriområde”
Bilaga 2	”Verkstäder i Lunda industriområde”
Bilaga 3	”Kemikalieindustrins egenkontroll”
Bilaga 4	”Dags att sluta sälja blyränken”